

Küba Devrimi'nin Başlangıç 'Buluşma'sı

Son altı ay zarfında yayımlanan çeviri edebiyat eserlerini incelediğimde içerik açısından en etkileyici ve kuvvetli eserlerin Latin Amerika edebiyatı kapsamında yer aldığını görüyorum: “Carlos Maria Dominguez, Kâğıt Ev (Jaguar Yay.)”, “Emiliano Monge, Bakır Gök (Yapı Kredi Yay.)”, “Nicanor Parra, Şiirler-Karşışiirler-Başka Şiirler (Ayrıntı Yay.)” ve “Eduardo Galeano, Kadınlar (Sel Yay.)”. Nisan ayında bu güçlü bileşmeye Julio Cortázar'ın “Buluşma” adlı eseri eklendi. ‘Deli Dolu Kitap’ etiketiyle yayımlanan ‘Buluşma’yı Altuğ Akın dilimize çevirmiş ve Julio Cortázar'ın anlatısındaki sahnelere Enrique Breccia'nın siyah beyaz çizimleri eşlik ediyor. Kitabın baskısı, tasarımı ve içerdiği tarihsel çevrimin özelliği düşünüldüğünde kitabın edebi değeriyle birlikte yüksek bir koleksiyon değeri de taşıdığını ifade etmeliyim.

‘Buluşma’da işlenen tarihsel anlatı, Küba halkının maruz kaldığı diktatör Fulgencio Batista'yı devirmek ve Küba Devrimi'ni ateşlemek için Meksika'dan “Granma” adlı tekneyle yola çıkan seksen iki devrimcinin 2 Aralık 1956 günü Küba'da karaya adım atmalarıyla başlıyor. Küba'ya ulaşan devrimcilerin arasında Ernesto ‘Che’ Guevera da bulunmaktadır. Che'nin ve devrimcilerin amacı, devrimin lideri olan Fidel Castro (kitaptaki kod adıyla Luis) ve Fidel Castro'nun kardeşi Raúl Castro (kitaptaki kod adıyla Pablo) ile buluşarak Sierra Maestra Dağları'nda “26 Temmuz Hareketi” adı altında örgütlenen devrim güçlerine katılmaktır. Guevera'nın içinde bulunduğu grubun tarihsel ‘buluşma’ öncesinde Batista'nın askeri güçleriyle yaşadığı çarpışma, 1959'un Ocak ayına kadar sürecektir. Küba devrim savaşının başlangıç ânlarından biri olarak kabul edilmektedir.

Julio Cortázar, ‘Buluşma’nın anlatısını ‘Ernesto Guevera’nın gözünden biçimlendiriyor. Grubun karaya adım attığı ilk ânadan itibaren bataklıkta yaşadığı fiziksel zorluklar ve ilerleyen çatışma ya da gizlenme ânlarındaki hayatı idame güdüsü tüm sahnelerin mihenk noktasını oluşturuyor: Hedefe -buluşma ânına- doğru ilerlenirken ölen devrimcilere ve yaralananların süreksel acılarına rağmen devrim düşüncesinin özgürlüğüyle birlikte işlenen hayatta kalma güdüsü ve bu güdünün grup üzerindeki ruhsal etkisi, yaşamın özünde bulunan ‘umut’ duygusuyla birleşerek anlatının temelini oluşturuyor. Ayrıca, grubun ‘buluşma’ umudunun azaldığı noktalarda ortaya çıkan Latin Amerika'ya özgü ironik diyaloglar ve esprili deyişler birer ‘dengeleyici motif’ olarak Cortázar tarafından anlatıya eklenerek anlatının akışı ve karakterler arasındaki etkileşim güçlendirilmiş.

Anlatının gelişimi, Guevera'nın zihin süzgecinden geçirilerek -Cortázar'ın tüm eserlerinde olduğu gibi- entelektüel ve imgesel bir 'düşün katmanı' oluşturuyor. Anlatıyı edebi açıdan güçlü kılan özelliklerden biri de Guevera'nın zihnindeki zaman algısının Cortázar'ın düşünsel yazım tekniğiyle (içe bakış yöntemiyle) ortadan kaldırılmasıdır. Örneğin Guevera'nın hayatında verdiği en önemli kararı (yani zengin bir doktor olarak burjuva yaşamını sürdürmeyi reddedip devrim hareketine katılmasını) geçmişe dönük olarak irdelenmesinin yolculuk sırasında yaralanan Tinti'nin ölüm ânına denk gelmesi, Julio Cortázar'ın anlatıya kattığı kurgusal başarılarından biridir.

Julio Cortázar'ın dile getirdiği en etkileyici sahne, çatışmaların azaldığı 'soluklanma ânları'ndan birinde Ernesto Guevera'nın yıldızlı ve berrak geceye karşı ağaç dallarından oluşan bir çizimi, Mozart'ın "Av" adlı bestesiyle özdeşleştirerek anlattığı ândır. Bu sahnede Guevera, devrimin ve Castro'yla buluşmak için ilerleyen grubun içinde bulunduğu zihinsel durumu Mozart tarafından bestelenen "Av" kuartetinin giriş bölümüyle hem imgesel hem de müzikal açıdan -çoklu olarak- özdeşleştirir:

"(...)Mozart ve ağaç bilmese de, biz de kendi meşrebimizce, umutsuz, amatör bir savaşı ona anlam veren, onu meşrulaştıran ve en sonunda zafere taşıyan bir düzene dönüştürmek istedik, ki bu zafer, yılların boğuk av borazanlarının ardından bir melodinin yeniden inşası olabilir; 'adagio'yu takip eden 'allegro' son, aydınlığa kavuşma gibi olabilir.(...)"

Julio Cortázar'ın özenli bir dille okuyucuya sunduğu bu tarihsel anlatının sonunda, devrimciler sayıları yirmiden az kişi olarak Fidel Castro'yla buluşmayı başarmıştır. Buluşma ânının getirdiği coşkulu özgürlük ve umut duygusu Ernesto Guevera'nın ağzından şu tümcelerle ifade edilir:

"(...)Sonunda ona (Castro'ya) bir şey söylemedim ama kuartetin adagio bölümüne geçtiğimizi hissediyordum, birkaç saatlik kırlgan bir ferahlama, fakat şüpheye yer bırakmayan bir geçiş, unutmamamız gereken bir işaret.(...)"

Küba devriminin ruhunu ve dirayetini taşıyan tüm özgül duyguların dile getirildiği 'Buluşma' adlı uzun öyküyü herkesin okumasını dileyerek, Julio Cortázar'ın özgün anlatımıyla Küba devriminin başlangıcını oluşturan bu önemli buluşma yolculuğunu (özgürlük için gerçekleşen birlikteliklerin tarihsel kıvılcımını) her okuyucunun içselleştirmesi gerektiğine inanıyorum.

Zafer Yalçınpınar

Aydınlık Kitap, Sayı: 211, 6 Mayıs 2016, s.5

Zafer Yalçınpınar'ın tüm inceleme yazılarına
<http://zaferyalcinpinar.com/inceleme.html> adresinden ulaşabilirsiniz.

Ayrıca bkz:

1/Nicanor Parra'nın 'Karşışiiir'leri

Tam metin pdf: <http://bit.ly/nicanorparrakarsisiir>

Aydınlık Kitap, Sayı: 216, 10 Haziran 2016

2/ Werner Herzog'un Bakışının Biçimini Taşıyan Bir Yolculuk

Tam metin pdf: <http://bit.ly/herzogbuzdayurur>

Aydınlık Kitap, Sayı: 214, 27 Mayıs 2016

3/ Alfred Jarry'den "Günler ve Geceler" Ötesi Tinsellik

Tam metin pdf: <http://bit.ly/alfredjarrygunlergeceler>

Aydınlık Kitap, Sayı: 202, 4 Mart 2016

4/ ECE AYHAN ile 'KARA GERÇEK'

Tam metin: <http://zaferyalcinpinar.com/bbkara/eceayhanilekaragercek.jpg>

Aydınlık Kitap, Sayı: 195, 15 Ocak 2016